

Władysław Filipowiak, Jerzy Wojtasik

Wolin, woj. szczecińskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 13, 198-199

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadziła dr Dobrochna Jankowska. Finansował Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolnych w Lesznie. Trzeci sezon badań. Osada produkcyjna z XII/XIII w.

Badania miały na celu sprawdzenie hipotezy o czysto produkcyjnym charakterze osady oraz ustalenie jej zasięgu w kierunku północnym i zachodnim. W wyniku prac stwierdzono grupowanie się obiektów w strefie lekkiego obniżenia terenowego o szerokości ca 70 m, biegnącego wzdłuż południowo-wschodniego brzegu jeziora Wojnowickiego. Pierwsze obiekty wystąpiły ok. 30 m na wschód od obecnego brzegu jeziora.

Obiekty, występujące w bardzo dużym zagęszczeniu, dzielą się na kilka rodzajów: a/ jamy koliste, w rzucie poziomym i workowate w przekroju, o średnicy ca 1,2 m i głębokości ok. 2,0 m, posiadające wypełnik jednolite, szare, zawierające drobne grudki polepy i węgla w części górnej i wielobarwne przewarstwienie piaszczyste w części dolnej. W kilku wypadkach stwierdzono wykładanie ścian jamy plecionką; b/ jamy o mniej regularnym, owalnym lub czworokątnym zarysie i zaokrąglonym lub nieckowatym przekroju, o dość zróżnicowanych rozmiarach i wypełniku bądź jednolitym /spalenizna/, bądź dwuwarstwowym - z warstwą spalenizny w części górnej. Zdarzają się układy kamieni w stropowych partiach obiektów; c/ niewielkie jamy, w przybliżeniu koliste w zarysie i półkoliste w przekroju, o jednolitym wypełniku złożonym z piaszczystej próchnicy; d/ paleniska "klasyczne; e/ duże, czworokątne w zarysie i przekroju obiekty o bardzo jednolitym wypełniku ciemnoszarym, zawierającym rozdrobnione węgle i polepę; f/ "ślady po słupach" o średnicy do 30 cm.

W obiektach typu a i b występują czasem resztki "ścianek" wykonanych z polepy. We wszystkich typach obiektów poza typem „c” i „e”, szczególnie zaś w typach „b” i „d” występują niezwykle licznie różnej wielkości bryłki żuźla i szlaki.

Wśród materiału zabytkowego przeważają ułamki naczyń typowych dla fazy E. Z pozostałych znalezisk warto wymienić ostrogę ze stożkowatym kolcem oraz pojedyncze egzemplarze ozdób, jak srebrny kabłączek skroniowy, miedziane blaszki /okucia? / z ornamentem geometrycznym, paciorki z krwawnika i emali.

Przewiduje się kontynuację badań.

WOLIN
woj. szczecińskie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
Pracownia Archeologiczna
w Wolinie

Badania prowadzili dr hab. Władysław Filipowiak i mgr Jerzy Wojtasik. Finansował IHKM PAN. Trzeci sezon badań. Wczesne średniowiecze.

Kontynuowano prace prowadzone w latach poprzednich /1977 i 1978/. Wyeksplorowano trzy następne warstwy kulturowe /IX, X i XI/.

W północnej części wykopu odsłonięto ulicę o szerokości dochodzącej do 2,8 m biegnącą po linii E-W w kierunku portu. Ulica posiadała nawierzchnię z dranic ułożonych na konstrukcjach w postaci legarów umocnionych kołkami. Do ulicy od strony południowej przylegały domy zbudowane systemem międzysłupowym. Najbliżej przylegający dom miał długość 6 m, nie znamy natomiast jego szerokości, gdyż ściana zachodnia znajdowała się poza obrębem wykopu. Znalezione wewnątrz belki, kołki i dranice były pozostałościami po podłodze i ścianach przedziałowych dzielących dom na izby i być może korytarz. Z uwagi na niepełne uchwycenie domu nie da się dokładnie określić ilości i wielkości zb, niemniej jest to dotąd niespotykany w Wolinie podział domu. W jego obrębie oprócz najróżniejszych przedmiotów /ceramika, kości zwierzęce, wyroby z drewna, szkła, bursztynu, żelaza, rogu, kości i innych/ znaleziono kawałek drewnianka /patyk/ z napisami runicznymi, znakomicie zachowaną główką "smoka" pochodzenia skandynawskiego i fragmenty naczyń ze słońca. Interesujący zespół znalezisk z obszaru tego domu można wstępnie określić jako dom kupca, który jednocześnie pełnił funkcję magazynu o czym mogą świadczyć małych rozmiarów komórki. Kupiec ten z uwagi na położenie jego domostwa obok portu, a także znalezisk części łodzi związany był zapewne z handlem morskim. Charakter znalezisk może przemawiać również za skandynawskim pochodzeniem kupca tym bardziej, że główka "smoka" zdaje się być ozdobnym zakończeniem mebla /zydła, kufierka itp./.

Od strony wschodniej /rzeki/ uchwycono zaledwie wąski pas solidnych konstrukcji ulicy /legary, jarzma/ biegnącej na osi północ-południe. Jej usytuowanie w stosunku do koryta rzeki, jak i poziomemu zalegania /30-50 cm powyżej dawnego lustra wody/ pozwala łączyć te elementy konstrukcyjne z nabrzeżem, być może pomostem.

Na dalszych odcinkach wykopu były rozlokowane następne domy oraz węższa ulica /około 180 cm szerokości/ na osi E-W.

We wszystkich warstwach znaleziono wiele materiału ruchomego w największej masie pochodzenia miejscowego, a także wspomniane importy z północy, jak i z południa /np. ceramika grafitowa/ świadczące o rozległych kontaktach wczesnośredniowiecznego Wolina.

Odsłonięte w 1979 r. warstwy wstępnie datować można na drugą połowę X w. do przełomu X/XI w.

Badania będą kontynuowane.

WROCLAW
Arsenał Wrocławski

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział we Wrocławiu